

ХРОНОЛОГИЯ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС ЦИКЪЛ

Румен Веселинов*

РЕЗЮМЕ *В статията се обосновава създаването на съставен месечен съвпадащ икономически индикатор (СИИ) за българския бизнес цикъл (ББЦ). Съставният индикатор е базиран на месечни временни редове за периода 1990 - 2006 г. Тримесечните данни за БВП се интерполират за конструирането на месечни данни. За целта се използва моделът на Калман, предложен от Бърнанке, Гертлър и Уотсън. Доказва се, че новият СИИ е много близък до месечния БВП.*

В статията се определят повратните точки или хронологията както на класическия бизнес цикъл, така и на цикъла на растежа на ББЦ. За целта се използва методът на Брай-Бошан. Хронологията за периода 1990 - 2006 г. се основава на новосъздадения месечен индикатор СИИ, а за периода 1924 -1992 г. - на цикличния компонент на годишния БВП. За идентифициране на цикличния компонент се използва филтърът на Ходрик-Прескот.

1. ВЪВЕДЕНИЕ Определянето на повратните точки, или хронологията, на бизнес цикъла е изключително важна задача за всяка страна. От една страна, това е важна информация за икономическата история на страната, и от друга - абсолютно необходима информация за бъдещи анализи. Това е особено важно при създаването на водещ съставен индикатор за бизнес цикъла. В три свои предишни статии (Веселинов, 2000, с. 38-54; 2001, с. 61-73; 2004, с. 22-41) обосновах създаването и използването на водещ съставен индикатор за ББЦ. Но за да се тества колко добре работи той, първо е необходимо да се създаде точна хронология на ББЦ. В противен случай създаването на водещ индикатор, чиито прогностични качества не могат да бъдат тествани, е безпредметно.

1.1. Класически бизнес цикъл и цикъл на растежа

Класическият бизнес цикъл измерва и следи реалното движение на

---

* Доктор, катедра "Статистика", Университет на Южна Каролина, гр. Колумбия, САЩ; e-mail: stat@vesselinov.com .